

Mercè Rodoreda i Sebastià Juan Arbó

Mercè Ibarz acaba de treure a la llum un llibre molt il·luminador (*Avui, que ens són familiars la browning i els gàngsters*) sobre la Catalunya dels anys 30 del segle passat a l'entorn de la figura de Mercè Rodoreda i de les personalitats que va conèixer. D'aquesta forma va entrevistar i va escriure sobre una època molt rica en literatura, quan només tenia 24 anys i en faltaven uns quants per a l'inici de la Guerra Civil i de les nefastes conseqüències que va tenir en la nostra cultura. El llibre recull les entrevistes fetes a escriptors que destacaven en aquells anys, preferentment a joves que s'iniciaven, com Sebastià Juan Arbó, Miquel Llor o Carles Soldevila, i també a la crítica de llibres de Aurora Bertrana, Pere Coromines o Josep Pla, però no es va limitar a escriure sobre personatges catalans, sinó que ho va fer, també sobre estrangers com Frederic Chopin, Charles Laughton o Lleó Tolstoi; és a dir, que tenia interessos molt variats, coneixent i escrivint sobre els protagonistes que van marcar aquells temps.

Per tant, Mercè Ibarz, ens descobreix no solament a l'escriptora, sinó que, també, a la periodista, un xic desconeguda perquè la Rodoreda escriptora va eclipsar a la Rodoreda

periodista amb la seva fantàstica literatura; però ens descobreix una dona avançada al seu temps.

S'havia iniciat el 1932 a *Mirador*, *La Rambla* i *La Publicitat* i posteriorment a *Clarisme*, on va entrevistar l'Arbó el novembre de 1933. *Clarisme* era com un terreny cultural per als joves en aquells anys difícils, que donarien pas al Bienni Negre de les dretes. Rodoreda va continuar publicant a revistes i va escriure fins a quatre novel·les abans de la guerra.

Mercè Ibarz, que s'ha preparat a consciència per a fer aquesta obra, diu que Rodoreda va fer un periodisme seriós sobre l'art de l'entrevista amb el seu estil inconfusible, primant la curiositat acompanyada d'un ànim divulgatiu.

Podem afegir que Rodoreda és una de les millors entrevistadores dels anys 30, suficientment preparada, i com a crítica literària és molt directa, tant amb els seus companys de generació com amb els clàssics. També va fer crítica de teatre i de cinema i multitud de reportatges. Però ens hem decidit per l'entrevista a Sebastià Juan Arbó, que devia ser la primera -o una de les primeres- que l'autor rapitenc

va concedir.

Abans de continuar, cal advertir al lector que les respostes d'Arbó estan fetes en un context en què el delta de l'Ebre era un infern de malalties, de misèries i de tragèdies, amb la figura del cacic, i com s'ha dit, la terra dels "humiliats i ofesos de la societat". Una terra allunyada del món exterior i aïllada. Vet aquí algunes de les respostes d'Arbó. Són innecessàries les preguntes de Rodoreda, ja que els lectors les com-

com un somni".

"Li agradaria viatjar, sobretot a París, quan hagi guanyat algun premi important".

"Escriure *Terres de l'Ebre* em va costar molt, durant anys. L'útil combat no tant, el protagonista sóc jo".

"Els escriptors catalans no m'agraden, ni els anglesos, els francesos i els castellans. M'agrada la literatura russa, amb Dostoievski al capdavant i als alemanys, no em cansaria de llegir-los".

"No m'agrada que les dones escriguin, tot i que és força femení, però per la meua forma de pensar no crec que la dona hagi de fer-ho. La dona em plau molt femenina: res de política. M'és desagradable aquesta igualtat quan fica la dona a les universitats i tota aquesta llibertat".

"He decidit de casar-me, sóc fadri, la meua dona, si em caso, hauria de tenir alguna cosa de màrtir. Em cansaria i es cansaria".

"No em tinc per religiós, que no vaig a missa però temo a Déu".

"Tinc temporades que em sento bé, d'altres em giraria contra tot, contra mi mateix" (apareix l'heroi torturat de *L'útil combat*).

Per acabar l'entrevista, Rodoreda

Eduardo Sánchez
cronista cultural

prendran a l'instant.

"M'he format sol; no tinc estudis i tota la vida la he passat al poble".

"La meua mare quan me veu s'amaga i fuig a plorar".

"Té odi contra tothom i contra ell mateix".

"La ciutat no el cansa, per ell és

diu que si hagués estat membre del jurat -es refereix al Premi Crexells del 1933 que va guanyar Josep Maria de Sagarra amb *Vida Privada*-, l'hauria concedit a *Terres de l'Ebre*.

Pocs lectors saben que l'Arbó li fot en certa ocasió a Rodoreda una solemne bufetada, per alguna qüestió que devia irritar-lo, tal vegada amb objeccions irreverents, cosa de la qual, posteriorment, va penedir-se. Un amic li va suggerir que per tancar definitivament l'assumpte li regalés un pom de roses. La idea a l'Arbó li va semblar magnífica. Al cap d'uns dies, l'amic li va preguntar si li havia enviat les flors. La resposta d'Arbó va ser: "No, les roses eren massa cares".

Una de les grans pel·lícules americanes del segle passat va ser *Gilda*, que ha passat a la història, entre altres raons, per la famosa i llegendaria bufetada de Glenn Ford a Rita Hayworth.